

Gönci bújócska

Új arcát mutatja Gönc, ez a 3100 lakosú község itt, a Zempléni hegyek alatt. Mint-ha bújócskát játszott volna az étellel, csöndben, hangtalanul építette jövőjét. Igaz, el is bújtatja a festői völgy, amelyben meghúzódik, hiszen a ritka látogatót is a csodálatos, fenyvesek borította hegy-csúcsok vonzzák erre felé.

Gondoskodás az öregekről

A tanácsház előtt, s az udvaron idős, 70–80 év körüli nének tapognak. Itt van az öregek napközi otthona. Eppen befejeződött a tiz-óraizás, költögetnek, dominóznak, beszélgetnek. A közösségi tanács elnöke büszke a létesítményre. Mint mondja, most húszan vannak az öre-

gek. Bent az udvarban közművek dolgoznak, bővítik a napközi otthont; újabb 10 magára maradt öregnek lesz itt helye. Ez a bővítés 150 ezer forintba kerül.

Feltűnt a község utcáin a sok gyerek. Alig hittem el, hogy ebben a községben 700 iskolás korú gyermek van. Még jobban meglepődtem, amikor közölték, hogy diák-otthonnal is rendelkeznek; úgy mondták: falusi kollégium. A múlt évben 80 iskolás lakott benne, jövőre már ott is 100-an lesznek.

A község bölcsődéje 30 személyes. Egy szakképzett óvónő és két kisegítő dolgozik itt. Szakképzett óvónőkkel szeretnék üzemeltetni az óvodát; minden bizonnyal sikerül is nekik, hiszen nem sajnálják a pénzt és fáradságot. 200 ezer forintért 3 sze-

mélyes óvónői lakást építenek.

10 év alatt 98 új ház

Színesek, tiszták a házak, virágosak, rendezettek a porták. Az utóbbi 10 esztendőben 98 új ház épült a faluban. A régieknek pedig 70 százalékat felújították. A Borsod megyei Vízmű Vállalat most épít két víztárolót, s a községben már több mint 16 kilométer vízvezeték van. A telkeket is úgy adják át az építeni akaróknak, hogy az már teljesen közművesítve van. Ez az a bizonyos gönci csoda. Az viszont már egyáltalán nem csoda, hogy a környékbeli, hegyi falvak lakói ide-ide kacsingatnak. Tíz évvel ezelőtt még elvándoroltak innen az emberek: 2600 körül volt az itt lakók lélekszáma, most 3100. Gönc a környék központjává válik: egyre-másra építenek új családi házakat a betelepülők.

— Van hely, munkalehetőség is akad, fejjenek! — mondja a tanácselnök.

Göncön ebben az időben csaknem mindennap kötnék egy házasságot. A község vezetői már arra is gondoltak, hogy ennek az ünnepélyes aktusnak is méltó hely kellene. Épül, átalakul a tanács-ház egyik terme, az lesz a házasságkötő terem: erre is 100 ezer forintot áldoztak.

A bújócska véget ért

— Amennyire tudjuk, fejlesztjük a községet — mondják egyöntetűen a vezetők. A diákok otthona mintegy másfélmillió forintból új konyhát és éttermet kap. Új út építését kezdik meg, párhuzamosan a mostani főúttal. Az lesz a községben a második főútca.

Ma már Gönc vonzza a környéken lakókat. Véget ért a gönci bújócska. Kaput tár mindenki előtt a község. Meggazdagodva, izmosan várja új lakóit.

Csengeri Ervin

Szomjúság

Hatvan-hetven fok: árnyékban

A kemencekömüves az ivó-csap fölé hajlik. Nehéz ujjja a billentyűre tapad, és a vastag porban és verejtékben fürdő Póczik László csak nyeli-nyeli a hűtőberendezésből áramló vizet, minden korty frissítően árad szét testében.

— Most bontjuk a III-as kemencét — mondja magyarázatként. — Kinn is meleg van, de ott pokoli a hőség. Igen, 30 éve dolgozom a kemenceépítőknél. Az ember alkalmazkodik a hőséghez, de igazán soha nem tudja megszokni.

Újra a csap fölé hajlik. Mögötte hárman is sorakoznak. Öntőcsarnokiak, martinászok. Most van számukra a legnehezebb időszak, s ilyenkor tömegtelen mennyiségű szódavíz, hűtött vizet isznak.

Az öntőcsarnok melege, ide a pihenőfülkébe is besugárzik. Szinte arcul vág a hőség, amikor Somodi Péterrel, az acélmű csücsztikárával végighaladunk az öntőcsarnokban.

— Még!... Jó! — Bodor Tibor öntősegéd kiáltása harsan a nagy zugásban a darukérelőhöz. Bodor izmos karja a szabályzó emeltyűre feszül, s az üstből vastag sugárban ömlik a folyékony acél a kokillába. Bodornak és társainak szinte barnára perzseli arcát a hőség, de a 25 éve itt dolgozó ember még nyugtat.

— Most még nincs is meleg. Majd délután, amikor a nap megy lefelé.

Kovács Tibor foglalkozását tekintve salaktálkezelő.

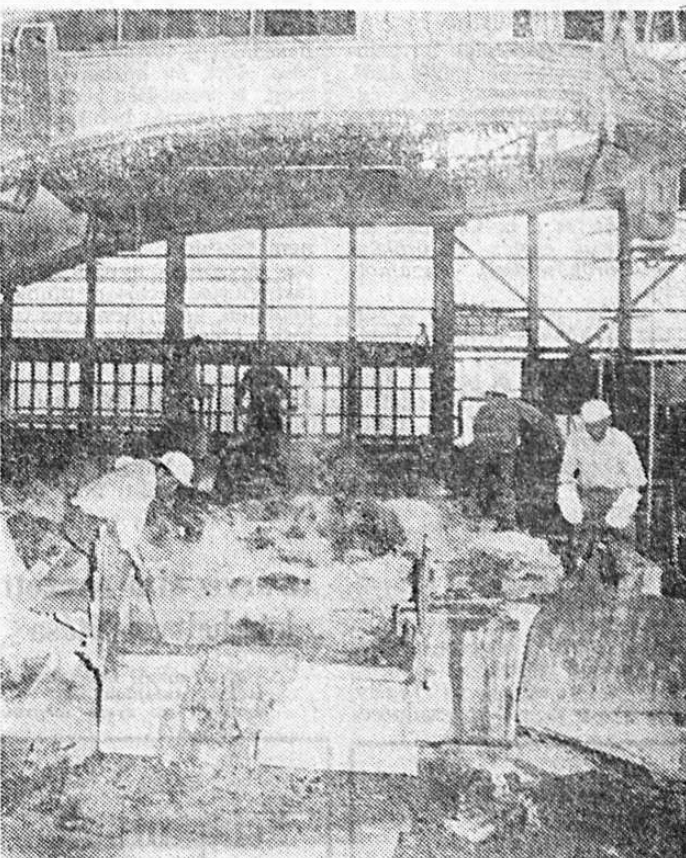
— Amikor a salaktál bejön — mondja — akkor is meleg, itt meg onta a hőséget. Milyen melegben dolgozom? Van, amikor a 80 fokot is eléri a hőség. Az ember csak nyeli a vizet, s olykor napi 8–10 litert is.

Kajásák Józsefnek csapolás után hozzák rendbe az üstöket. Általában öten dolgoznak, de előfordul, hogy

csak hárman vannak.

— Nem a munka nehéz — közli —, hanem a hőség. Ha kinn a napon 30 fok van, akkor itt az „árnyékban” 60–70 fok.

A brigád egyik tagjának, Naán Lászlónak a kabátján teljesen átütött a verejték. Az ő munkája a hegnehezebb; a csapolósegédé. Csapoláskor jó 70–80 fok meleg-

Tegnap reggel 5 órakor még csapolták az új elektroacélmű kemencéjében. Mint képünk mutatja, déli 12 órakor a kemenceépítők a bontásban már az alapoknál tartottak, hogy mielőbb új falat építhessenek az ötven tonnás kemencének.

Foto: Szabados György.

Itt minden a forróságot, a hőséget lehel. Minden anyag átforrósodik, még a talaj is szinte éget. Több helyen locsolnak, kicsit lehűti a levegőt, a földre kényszeríti a port. Néhány perc múlva a locsolásnak nyoma sincs.

Fenn a pódiumon a VIII-as kemence embereit a műszerfülkében találjuk meg. Ide is beáramlik a meleg, de a műszerfülké fala sokat felfog belőle. Rövidesen munkához látnak, frissítőt raknak a fortyogó acélba. Azt mondják ez is meleg munka, de a legnehezebb a javítás, a csapolás.

ben dolgozik; és csak a vizet kívánja.

Ilyenkor látni, milyen nehéz mesterség az öntőcsarnokiak, a martinászok munkája. A csücsztikár, aki „civilben” programkészítő, nagyon nagy elismeréssel beszél az emberekről, akik az emberkínzó hőségben is derekasan helytállnak.

Délután az időjárás egy kicsit kedvez a melegüzemieknek. Az eső valamelyest lehűti a levegőt, de benn a csarnokban a hőség marad az úr.

Csorba Barna

Tsárda-ügyben

Fogy a romantikánk. Több évvel ezelőtt ütött-kopott csárda állt Szalonka közepén. Hivatalos neve ugyan már akkor is italbolt volt, de jobban illett rá a csárda. Ha valaki megnézte, kívülről omladozó falat látott, szük ajtót, ezen belépve okvetlenül megbilblent egy mélyen lenyúló lépcsőfokon, nagy lendületet vett, még jó, ha meg tudott kapaszkodni az egyik támasztófába, melynek pedig igazi rendeltetése a roskadozó plafon alátámasztása volt. Ja, és el ne feledjük: kinn a kénytelen igazi golyafészkek, piros csőrű, hosszú lábú, igazi golyamadárral, mely alkalmanként szépen kelepelt.

Míndez így együtt hamisítatlanul alkotta a csárdát, sőt tsárdát, mert ezt a részt — különösen a szépséges Rakaca-tó megeremtelése után — mind több külföldi turista is látogatta, látogatta, akik pedig a gulasch, a fokosch, a tsikos után a tsárdát is az igazi, magyar látnivalók között tartották számon. Pláne kelepelő golyával a tetején!

Fényképezték, filmezték is a látnivalót, enélkül igen kevés kocsit ment el a csárda

mellett. Aztán elkészült egy szép épület a helyén, italbolttal, üzlethelyiséggel. Az italbolt tágas, kényelmes, modern asztalokkal, székekkel, ügyesen leválasztott pulttal, egyáltalán: nagyon mutatós, szép ház az egész. Egyike a számos, új létesítménynek, amelyet Szalonkán megteremtettek.

Azóta viszont senki nem fényképeztett itt. Az épület ott áll, nem éppen magára hagyatva, arról sincs szó, de mindenképpen szétartatlanítva. A helybeliek persze nem ejtették emiatt még egy panaszos szót sem, nem is igen fognak, sőt, mindent megtesznek, hogy községük modernesdjön. Hamarosan átadnak egy korszerű, szép orvosi rendelőt, lakással — legalább öt orvos pályázta már meg — megkezdte az építést egy tehénistállónak, melyben majdnem mindent gépek végeznek majd el, még a tejét is csővezetékkel szállítják innen a feldolgozóba, de hát ezek nem illenek a gulasch-romantikát kereső külföldi turisták fényképezőgépei elé. Ezek már az új magyar falu vonásait keresők látó szemei elé valók.

(pt)

A Lófej-forrás kísértetei

Egy titokzatos jelenség magyarázata

JOSVAFŐTŐL északra mohlepte sziklaóriások között festőien szép út vezet a Lófej-forrás völgyébe. Itt található az a titokzatos forrástorok, amely évszázadokon át kísértetiesé tette és a ritka természetjelenségek tárházává avatta ezt a völgyet. A Lófej-forrás szellemjárását idéző viselkedésével nem is olyan rég megfutamiott egy jámbor, s a környéket nem ismerő kiránduló társaságot. A völgyben táborozó turistacsoportt ugyanis éjfél után földöntúli morajlásra, fájdalom horgásra riadt fel álmából. A morajlás egyre erősödött, majd hirtelen tömegtelen mennyiségű víz tört fel a mélyből, s tajtékozva zúdult alá a rég kiszáradtnak tűnő patakmederbe.

A békés kirándulókat riogató „kísértetjárás” titkát már régebben megfejtették a barlangkutatók, de a jelenség teljes tisztázása csak nemrégiben sikerült. Időszakos forrás kitérésről van szó, aminek egyszerű a magyarázata. A forrás ugyanis az úgynevezett görbeszivó elvével működik, folyamatosan telítődik, de csak időszakosan kiürül a karsztos üregből kapja vizét. Ennek a mechanizmusnak a mindennapi életből vett modellje lehetne,

amikor például gumicsővön át bort, fejtünk a hordóvön. A hordó ez esetben a hegy gyomrában, a forrásszájnal magasabban elhelyezkedő sziklaüreg, a szivornyaként működő gumicső maga a forrárszáj. Am mindez csak az időszakos kitérés magyarázata, azt azonban nem, hogy miért kiszámíthatatlan, szélsőséges a forrás működése. A jósvafői barlangkutató állomás szakgárdája éveken át tartó munkával most úgy tűnik, erre a rejtélyre is megtalálta az elfogadható magyarázatot.

Bonyolult csillagászati számítások eredményeként kiderült, hogy az úgynevezett lunasoláris hatások is befolyásolják a forrás működését. A Hold—Nap vonzás, az ismert árapályt keltő tényező egyaránt a földkéregre hatnak, így a karsztvizet tároló rétegek összehúzódása, illetve tágulása adott esetben szivattyúként préseli magasabbra a viznívót, s ilyenkor gyorsabban telik meg a kitérés tápláló üreg.

AZ EDDIGI megfigyelések azt mutatják, hogy a Lófej-forrás kitérés periódusai igazodnak a Hold és a Nap járásához. A pontos összefüggések kimutatása azonban még számos kontroll-vizsgálatra szorul.

Levél

a MÁV vezérigazgatóságához gyorsvonat-ügyben

T. VEZÉRIGAZGATÓSÁG!

Igen nagy örömmel vettük birtokunkba a Miskolc és Keszthely között közlekedtetett gyorsvonatot. Nem azért, mintha mindennap hét-nyolcszáz miskolci utazna a Balatonhoz, hanem mert ez a vonat nagyszerű mentesítője a miskolciak számára már használhatatlanul túlszűfolt Lillafüred expressznek, ami — mint azt a t. vezérigazgatóság nagyon jól tudja — már Nyíregyházán megtelik, s eleve lehetetlen rajta Miskolc után kulturált utazást biztosítani. A Miskolcra reggel 6.48-kor induló, 4307-es számú gyorsvonat, amely Keszthelyre menet, a Budapestre igyekvőket is szívesen fuvarozza, remekül bevált, s tessék csak megnézni: mindkét vonat kihasználtnak közlekedik az ország második és első városa között, nincsenek üres kocsik, de még fülkék sem, legfeljebb nem préselődnek annyira össze az álló utasok, mint azt korábban a Lillafüred expressznél már megszoktuk. Örülünk az új vonatoknak azért is, mert ellenőrzésük 20.14-kor indul Budapestre és 22.13-kor ér haza, ami azt jelenti, hogy végre van egy esti huzatéró gyorsvonatunk is a fővárosból.

Ismételjük: nagyon örülünk a 4307—4308-as vonatpárnak, s már előre aggódalommal gondolunk az észre. Akkor is, ha véget ér a balatoni idény. Budapestig zérigazgatóságot, végezzünk számításokat, s jusson arra a megállapításra, amit mi régóta szorgalmazunk: a Lillafüred expressz előtt az év minden időszakában közlekedjék a reggeli gyorsvonat Miskolcra Budapestre. Akkor is, ha véget és a balatoni idény. Budapestig kihasználtnak futhat a szerelvény. És este is visszafelé. Próbálja meg a t. vezérigazgatóság, s nem bánja meg. Az utazóközönség sem. Egyébként volt már ilyenre példa. Szeretnénk emlékeztetni a t. vezérigazgatóságot, hogy 1962. nyarán a Lillafüred expresszt is nyári idényjelleggel indította.

És még egy kérdés: már most vegye fontolóra, hogy a Borsod expressz járatása is folyamatos legyen, ne szüneteljen januártól három hónapig. Igaz, hogy az a vonatpár nincs teljesen kihasználva, de ha nem lenne rajta kötelező a helyjegy váltása, bizonyára több lenne az utasa, mert menetrendje nagyon kedvező, helyjegyet viszont — érthetetlen módon — az üres kocsik ellenére sem lehet rá mindig kapni.

T. vezérigazgatóság! Ismételtlen kérjük, hogy az említett gyorsvonatpárt ne szüntesse meg szeptemberben. S ne szüntettesse telen a Borsod expresszt sem. Kérjük jóindulattal állásfoglalását.

MISKOLCI UTASOK
A kérelmet lejegyezte:
(bm)

Ma hajnalban

elindult a barátságsvonat

A Lenin-centenárium tiszteletére 320 borsodi dolgozó tisznapos emléktárazat tesz a Szovjetunióban. A Hazafias Népfrent megyei bizottsága és az MSZBT megyei elnöksége által szervezett úton zömmel munkásemberek és tisz-tagok vesznek részt.

A barátságsvonat ma, szer-

dán a hajnali órákban gördült ki a Tiszai pályaudvarról. A borsodi csoport a szovjet fővároson kívül Lenin-grádbá és Kijevbe látogat el. Mindenütt felkeresik és megtekintik a Lenin emléket felidéző múzeumokat, épületeket, s leróják kegyeletüket a mauzóleumban is.

600 óra — csinosításra

Újra folyik a szervezés

Újra kezdte a társadalmi munka szervezését a Farkaslyuk Bányászomban. A tavasz beköszöntésével elkezdte az új öltöző környékének csinosítását, de a mostoha időjárás miatt, a munkát félbe kellett szakítani.

A nagy jelentőségű, komplex munkát viszont csak tervszerűen lehet végezni, ezért az illetékes társadalmi vezetők láttak hozzá a szervezéshez. A műhely dolgozói

a fém munkát végzik, míg a bányászok a földmunkát, faültetést, pázsittelepítést.

A teleprendezeéssel egyidőben folyik a futballpálya építése is. Eddig a dolgozók csaknem 600 társadalmi munkórát fordítottak arra, hogy széppé tegyék munkahelyük környékét. A tervet szerint, bányásznapra szeretnék befejezni a munkát, hogy hangulatos környezetben ünnepelhessenek.